

במים הטובים, אז הרקיע חוזר ונכנס בינתים, ומחזירם לאחור.

תא שמע, אמר רבי אלעזר, הני מייא דאינון לחיי עלמא, ולתקונייהון דברייתא, היאך יתקרון. אמר רבי ברכיה, המים אשר מעל השמים, דאינון מייא טבין.

ר' חייא בר אבא, הוה אזיל באורחא, ולא היה מתקיפותא דשמשא, והוה צחי למשתי מייא. פגע בהווא מדברא, ואשכח חד אילנא, יתיב תחותיה, עד דזקיף עינוהי, חמא חד מעינא דמייא דקיק. חדי למשתי מנהון. שתי מן מייא, והוה מרינן, אמר לשמשיה, היינו טעמא דר' אלעזר, דאמר רבי אלעזר, לית לך בעלמא, דלית תמן תמציתא מההוא סילונא דגיהנם, בר ארעא דישראל. ואלמלא דשתן כל עלמא מההוא תמציתא דארעא דישראל, לא יכילי למשתי מנייהו.

אמר רבי הונא, האי רקיע דכתיב ויעש אלהים את הרקיע, הוא הרקיע הידוע למעלה שעל ראשי החיות. דכתיב (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע פעין הקרח הנורא.

אמר רבי יצחק, האי חיות, חיה פתיב חדא, למה נאמר ראשי. אמר רבי הונא, אית חיה חד רבא, ושלטיטא על כל שאר חיותא קדישא, וזויהי רברבין סגיאין. ליה רישין דזיווא סגיאין, וכדין פתיב ראשי החיה. ודא היא החיה, דחמא יחזקאל בחיזו נבואתא. ואי סלקא דעתך דהיא החיות. תא שמע, פתיב (שם א טו) וארא החיות וגו', חמא האי, וחמא החיות.

האי רקיע למאי אתא. אמר רבי חזקיה, לאפרשא בין מלאכין קדישין דמתחות

הטובים, ובאותה שעה ממש שהמים יוצאים להתערב במים הטובים, אז הרקיע חוזר ונכנס בינתים, ומחזירם לאחור.

בא שמע, אמר רבי אלעזר, המים הללו שהם להחיות העולם ולתקון הבריות, איך יקראו? אמר רבי ברכיה, המים אשר מעל השמים, שהם מים טובים.

רבי חייא בר אבא היה הולך בדרך והתעייף מחזק השמש, והיה צמא לשות מים. פגע באותו מדבר ומצא אילן אחד. ישב תחתיו. עד שהרים עינו, ראה מעין מים קטן. שמח לשתות מהם. שטה מן המים והיו מרים. אמר לשמשו, הינו טעמו של רבי אלעזר, שאמר רבי אלעזר, אין לך בעולם שאין שם תמצית מאותו סילון של גיהנם, פרט לארץ ישראל, ואלמלא ששותים כל העולם מאותה תמצית של ארץ ישראל, לא יכולים לשתות מהם.

אמר רבי הונא, הרקיע הזה שכתוב ויעש אלהים את הרקיע, הוא הרקיע הידוע למעלה שעל ראשי החיות, שכתוב (יחזקאל א) ודמות על ראשי החיה רקיע פעין הקרח הנורא.

אמר רבי יצחק, החיות הללו, חיה פתוב אחת, למה נאמר ראשי? אמר רבי הונא, יש חיה אחת גדולה, ושולטת על כל שאר חיות הקדש, וזויהי גדולים רבים. לה ראשים של זיוים רבים, ואז פתוב ראשי החיה, וזויהי החיה שראה יחזקאל במראה הנבואה. ואם תעלה על דעתך שהיא החיות, בא שמע, פתוב (שם) וארא החיות וגו', ראה את זו וראה את החיות.

הרקיע הזה, למה הוא בא? אמר רבי חזקיה, להפריד בין המלאכים הקדושים שמתחת הרקיע

בין המלאכים הקדושים שמתחת הרקיע

שזכו שהם למעלה. זהו שפתוב ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע. בין המים אשר מתחת לרקיע - המלאכים שהם תחת הרקיע ההוא, ובין המים אשר מעל לרקיע - המלאכים שהם מלמעלה. אמר רבי יצחק, מזה נשמע שהוא הפרגוד שמפסיק בינתיים.

רבי אלעזר שאל את רבן יוחנן בן זפאי, אמר לו, הרקיע הזה שנברא בשני מה הוא? אמר לו, סוד עליון הוא, שברא הקדוש ברוך הוא ממנה מתחת ידו ובחר בו, והשליטו על כל צבאות השמים, ומשום אותו ענין לא נאמר כי טוב בשני, אף על פי ששלטון יתר יש לו, שהכל תחת ידו, להראות לכל העולם שאין טוב וכבוד ופדות וגאות אלא בקדוש ברוך הוא בלבד.

ועוד אמר רבן יוחנן בן זפאי, מה שפתוב (שיר 1) אל גנת אגוז ירדתי לראות באפי הנחל? זהו מה שראה יחזקאל באותו הרקיע שנברא בשני, שבראו הקדוש ברוך הוא וסתמו מכל רבבות קדש שלו. ואותם העולמות שפוסף בהם הקדוש ברוך הוא, סתמם ממנו, וכבוד הדרו סתם. מאותם עולמות ולמעלה סתם, והטמין מכלם, וכלם שואלים ואומרים איה מקום פבוד מלכותו, (יחזקאל א) ברוך פבוד ה' ממקומו.

בא וראה מה אמר, אל גנת אגוז ירדתי בגנת אגוז לא כתוב, אלא אל גנת אגוז, כפי שירד וקרוב לגן ולא נכנס בו, כל שכן שלא קרב לאגוז אלא לגנה, וכל שכן שלא ראה מה שבתוך האגוז, וכל שכן שאמר לראות ולא אמר

ההוא רקיעא, ובין מלאכין קדישין דזכו דאינון לעילא. הדא הוא דכתיב, ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע. בין המים אשר מתחת לרקיע, מלאכיא דאינון תחות ההוא רקיעא. ובין המים אשר מעל לרקיע, מלאכיא דאינון מלעילא. אמר רבי יצחק, שמע מינה דהוא פרגוד דמפסיק בינתיים.

רבי אליעזר שאל לרבן יוחנן בן זפאי, אמר ליה, האי רקיע דאתברי בשני, מאי הוא, אמר ליה, רזא עילאה הוא, דברא קודשא בריה הוא ממונה תחות ידיה, ובחר ביה, ושליטה על כל חילי שמיא, ובגין ההוא ענינא, לא נאמר כי טוב בשני. אף על פי דשולטנא יתירא אית ליה, דכולא תחות ידיה, לאחזאה לכל עלמא, דלית טיבו ויקרא ופרקונא וגאותא, אלא בקודשא בריה הוא בלחודוהי.

ועוד אמר רבן יוחנן בן זפאי, מאי דכתיב, (שה"ש ו יא) אל גנת אגוז ירדתי לראות (דף יג ע"ב) באפי הנחל. זהו מה שראה יחזקאל, באותו הרקיע שנברא בשני. שבראו הקדוש ברוך הוא, וסתמו מכל רבבות קודש שלו. ואותן העולמות דכסיף בהו קודשא בריה הוא, סתמם ממנו, ויקר הדרו סתם. מאותן עולמות ולמעלה סתם. והטמין מפולם, וכולם שואלים ואומרים, איה מקום פבוד מלכותו (יחזקאל ג יב) ברוך פבוד ה' ממקומו.

הא חזי, מאי קאמר אל גנת אגוז ירדתי, בגנת אגוז לא כתוב, אלא אל גנת אגוז. כמאן דנחית ומקריב לגנתא, ולא עייל בה, כל שכן דלא קריב לאגוז אלא לגינה. וכל שכן דלא חזא מה שבתוך האגוז. וכל שכן דאמר

לראות, ולא אמר ראיתי. פלומר לגינה שהוא חוצה, קרבתי וירדתי לראות, ולא אמר שראה אפילו הגינה שהיא חוצה.

ראיתי. פלומר, לגנה, שהוא חוצה, קרבתי וירדתי לראות, ולא אמר שראה אפילו הגנה שהוא חוצה.

ועוד אמר רבן יוחנן בן זכאי, פמה נצטער ההוא גברא, דכתיב ביה, (במדבר יב ז) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא, למחזי חד שמשא דמשמשא קמיה, ולא איתיהיבת ליה רשותא, דכתיב (שמות לג יח) הראני נא את כבודך. אמר רבן יוחנן בן זכאי, הוא דכתיב ביה (תהלים י"ב) כבוד אל. והוא מטטרו"ן שר הפנים.

ועוד אמר רבן יוחנן בן זכאי, פמה נצטער אותו איש שכתוב בו (במדבר יב) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא, לראות שמש אחר שממש לפניו, ולא נתנה לו רשות, שכתוב (שמות לג יח) הראני נא את כבודך. אמר רבן יוחנן בן זכאי, הוא שכתוב בו (תהלים י"ב) כבוד אל, והוא מטטרו"ן שר הפנים.

והאיך שאיל משה למחמי דא. אלא משה סבר, פיון דחמא גופיה ארבעין יומין וארבעין לילין, דלא אכיל ושתה, והוי ניוון מאספקלריא דלעילא, סבר דכדאי הוא למישאל דא.

ואיך בקש משה לראות את זה? אלא משה סבר, פיון שראה גופו ארבעים ימים וארבעים לילות, כשלא אכל ושתה, והיה ניוון מאספקלריה שלמעלה, סבר שפדאי הוא לבקש את זה.

ומה אתיב ליה, לא תוכל לראות את פני, הוא מאריה דאפיא, ולא יהיב ליה רשותא, עד דנפיק נשמתיה. לקיים מה שנאמר (שמות לג כ) כי לא יראני האדם וחי. וכל נשמתא דצדיקיא, איתיהיב ליה רשותא למנדע, ולא דבקא מה דלא יכיל בעלמא דין.

ומה השיב לו? (שמות לג כ) לא תוכל לראות את פני. הוא בעל הפנים, ולא נתן לו רשות עד שיצאה נשמתו, לקיים מה שנאמר (שם) כי לא יראני האדם וחי. וכל נשמות הצדיקים נתנה לו רשות לדעת ולהדבק, מה שאין יכול בעולם הזה.

תנו רבנן, פל יומא ויומא, קודשא בריך הוא עביד מלאכין קדישין, ואילין אינון נשמתהון דצדיקיא. הדא הוא דכתיב, (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט. עשה לא נאמר, אלא עושה, משמע שהוא עושה בכל יום. אמר רבי אבהו, לא יקשה לך

שנו רבותינו, פל יום ויום הקדוש ברוך הוא עושה מלאכים קדושים, ואלו הם נשמות הצדיקים. זהו שכתוב (תהלים קד ד) עשה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט. עשה לא נאמר, אלא עושה, משמע שהוא עושה בכל יום.

אמר רבי אבהו, לא תקשי לך האי, דהא אית מלאכים שנבראו מכפסא הכבוד, והם שלוחים ממונים בשליחותו של הקדוש ברוך הוא. אי שאר מלאכיא דהוה מכפסא הכבוד כן, נשמתהון דצדיקיא דהוה מתמן, וקיימי אורייתא, על אחת כמה וכמה דעביד להון

אמר רבי אבהו, לא יקשה לך זה, שהרי יש מלאכים שנבראו מכפסא הכבוד, והם שלוחים ממנים בשליחותו של הקדוש ברוך הוא. אם שאר המלאכים שהיו מכפסא הכבוד כן, נשמות הצדיקים שהיו משם וקיימו את התורה, על אחת כמה וכמה שעושה אותם הקדוש ברוך הוא